

## Český národní komitét pro dlouhodobý ekologický výzkum – ILTER

Zápis z 2. zasedání ČNK pro ILTER dne 27. dubna v BC AV ČR v Českých Budějovicích,  
v rámci konference Český LTER na rozcestí (26. – 27. 4. 2010)

Přítomni: Andrlé Jaroslav, Dušek Jiří, Hédl Radim, Hruška Jakub, Jelínková Eva, Krahulec  
František, Krám Pavel, Křenová Zdenka, Schlaghamerský Jiří, Vrba Jaroslav

Omluveni: Novotný Vojtěch, Rusek Josef

Hosté: Fajmon Karel, Hrček Jan, Juřica Jan, Menšík Ladislav, Petřík Petr

### Program:

1. **Revize a doplnění národní sítě CZ-LTER** – Vrba poděkoval všem za aktivní účast na konferenci, přípravu prezentací stávajících i potenciálních ploch LTER a jednotných podkladů. Na úvod připomněl *minimální kritéria* pro funkční plochu LTER, schválená na 1. zasedání ČNK (viz bod 4a, 27. 11. 2009). Po krátké diskusi bylo rozhodnuto projednat nejprve stávající plochy (od nejméně problematických) a poté nové kandidáty.

a) **Nádrže v povodí Vltavy** – Slapy a Římov (prezentace V. Straškrábová, v.z. J. Vrba; garant výzkumu HBÚ BC AVČR)

**Závěr:** Obě nádrže splňují minimální kritéria – navrženo rozdělení na dvě nezávislé plochy LTER **Slapy** (Slapy reservoir) a **Římov** (Římov reservoir).

b) **BR Šumava** – bilaterální platforma LTSER Silva Gabreta (prezentace Z. Křenová, garanti výzkumu správy NP a CHKO Šumava a NP Bayerischer Wald); povodí Plešného a Čertova jezera na Šumavě (prezentace J. Kopáček; garant výzkumu HBÚ BC AVČR), dynamika horského smrkového lesa na Trojmezí (prezentace M. Svoboda; garant výzkumu FLD ČZU Praha)

Území LTSER Silva Gabreta by mělo zahrnout stávající území LTER (BR Šumava a NP Bayerischer Wald) na německé straně i část území Naturpark BW (např. oblast Velkého Javoru s jezery). Součástí platformy budou typické fenomény (ekosystémy či biotopy) Šumavy, tj. rašeliniště, horské smrčiny, ledovcová jezera, další cenné a dlouhodobě studované plochy (např. ICP IM = povodí Forellenbach/Große Ohe či „pralesy“), a telemetrické, transektové aj. výzkumy na celém území. Budou převzaty osvědčené německé metodiky socio-ekonomického výzkumu (prof. Job aj.), k dalšímu upřesnění konceptu výzkumu dojde na konferenci Aktuality šumavského výzkumu IV. Plochy LTER mohou být ostrůvkovité či jinak diskontinuální.

**Závěr:** V rámci bilaterální platformy **LTSER Silva Gabreta** doporučeny následující plochy LTER: šumavská rašeliniště, šumavská jezera (vč. povodí Plešného a Čertova), povodí Forellenbach/Große Ohe, šumavské horské smrčiny (vč. jádrových zón Rachel-Lusen a Trojmezí), šumavské pralesy (Boubín, Milešice a Stožec – viz h).

c) **BBR Krkonoše/Karkonožse** – hierarchizace ploch LTER v Krkonoších s perspektivou bilaterální platformy LTSER (prezentace J. Andrlé, garant výzkumu správa KRNAP)

Podpořena rovněž příprava bilaterální platformy LTSER (tj. včetně KNP) a koncentrace výzkumných aktivit do navržených ploch LTER tak, aby reprezentovaly typické fenomény Krkonoš: krkonošská tundra (vč. lavinových drah a karů, rašelinišť, zohlednit anemoorografický fenomén), horské smrčiny, acidofilní bučiny, vysokohorské povodí

(GEOMON), výškový transekt – Rennerovy boudy (klišťata, drobní savci, ptáci aj.).  
Plochy LTER mohou být diskontinuitní.

**Závěr:** Výzkum směřovat do navržených ploch LTER: krkonošská tundra (Prameny Labe a Prameny Úpy), krkonošské horské smrčiny (Prameny Mumlavy a Lví důl), krkonošské acidofilní bučiny (Bučinky, Rýchory a Boberská stráž), povodí Modrého potoka, výškový transekt – Rennerovy boudy. Začít s budováním bilaterální platformy LTSER, vhodně přiřadit tundru a smrčiny na polské straně, a zejména ledovcová jezera (srovnání se šumavskými a tatranskými).

- d) BR Bílé Karpaty – plochy Čertoryje, Malá Vrbka, Velká Javorina a Kútky (prezentace K. Fajmon, garanti výzkumu SCHKO Bílé Karpaty, ZO ČSOP Bílé Karpaty aj.)

**Závěr:** Zatím žádná prezentovaná plocha minimální kritéria nespĺňuje – do národní sítě LTER doporučena pouze plocha Čertoryje–Vojšické louky jako **kandidátská plocha s dvouletou zkušební lhůtou**.

- e) BR Křivoklátsko – plochy Vůznice, Červený kříž, Tři skalky, Velká Pleš a Týřovická skála (prezentace P. Karešová, v.z. P. Petřík; garant výzkumu BÚ AVČR)

**Závěr:** Žádná prezentovaná plocha minimální kritéria LTER prozatím nespĺňuje – plocha BR Křivoklátsko bude z národní sítě LTER vyřazena. V návaznosti na vyhlášení NP Křivoklátsko se doporučuje např. uvažovat o dlouhodobém výzkumu tzv. říčního fenoménu Berounky, příp. plochy Velká Pleš (ve spolupráci s VÚKOZ, viz h).

- f) BR Dolní Morava – zástupci BRDM, o.p.s. na pozvání nereagovali (garant výzkumu dlouhodobě není)

Ačkoliv o zapojení do sítě LTER před lety (po rozšíření původní plochy LTER BR Pálava) projevíli zástupci BRDM zájem, koordinace výzkumu se nikdy neujali; inventarizaci výzkumných aktivit na území BR pro InfoBase provedla studentka R. Hédla. Na území BR leží několik potenciálních ploch LTER, které byly prezentovány v rámci konference (viz body h, j, k).

**Závěr:** BR Dolní Morava dlouhodobě nespĺpracuje a plocha vůbec nespĺňuje kritéria LTER – BR Dolní Morava bude z národní sítě LTER vyřazena.

- g) BR Třeboňsko – dlouhodobý výzkum mokřých luk na Třeboňsku (prezentace J. Dušek, garant výzkumu ÚSBE AVČR)

V BR Třeboňsko sice existují mnohé další dlouhodobé výzkumné aktivity (rybníky, vodní ptáci apod.), ale jejich koordinátoři nikdy neprojevíli skutečný zájem o zapojení do sítě LTER (jejich data nejsou dostupná).

**Závěr:** Plocha LTER **Třeboňské mokré louky** spĺňuje minimální kritéria – navrženo překvalifikování a zmenšení stávající plochy (BR Třeboňsko), která kritéria nespĺňuje.

#### **Nově navrhované potenciální plochy LTER:**

- h) Pralesní plochy LTER – dlouhodobý výzkum lesních ploch Žofínský prales, Cahnov a Ranšpurk a dalších „pralessů“ (prezentace T. Vrška, garant výzkumu VÚKOZ)

**Závěr:** V rámci špičkového výzkumu přírodě blízkých lesních ekosystémů doporučeno zařadit do národní sítě následující plochy LTER: **Žofínský prales** (vč. pralesa Hojná Voda), **Dolnomoravské luhy** (Cahnov–Soutok a Ranšpurk), **Karpatské jedlobučiny** (Mionší, Razula a Salajka), a dále **šumavské pralessy** (Boubín, Milešice a Stožec) v rámci LTSER Silva Gabreta (viz b).

- i) Povodí GEOMON Lysina a Pluhův bor – dlouhodobý výzkum látkových toků v acidifikovaném a neacidifikovaném lesním povodí se shodnou imisní zátěží (prezentace P. Krám, garant výzkumu ČGS)

**Závěr:** Obě plochy splňují minimální kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Lysina–Pluhův bor** v CHKO Slavkovský les.

- j) Pálava – dlouhodobý vývoj lesní vegetace NPR Děvín (prezentace R. Hédl, garant výzkumu BÚ AVČR).

**Závěr:** Plocha splňuje minimální kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Děvín** v CHKO Pálava.

- k) Plocha Ferdinanda Vašíčka, Lednice – dlouhodobý výzkum lužního lesa (prezentace L. Menšík, garant výzkumu LDF MZLU)

**Závěr:** Plocha splňuje minimální kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Lednice** (koordinátor J. Suchomel).

- l) Rájec-Němčice – přeměny smrkových monokultur na lesy bližší přírodě (prezentace L. Menšík, garant výzkumu LDF MZLU)

**Závěr:** Plocha splňuje minimální kritéria – doporučeno zařadit do národní sítě plochu LTER **Rájec-Němčice** (koordinátor L. Menšík).

- m) Litovelské Pomoraví – monitoring biodiverzity lužních lesů v Litovelském Pomoraví (prezentace I. Machar, garant výzkumu PF a PřF UP)

**Závěr:** Obě prezentované plochy představují cenné biotopy lužního lesa a přirozeného toku střední Moravy, ale zatím nespĺňují minimální kritéria – do národní sítě LTER doporučena plocha Vrapač–Šargoun jako **kandidátská plocha s dvouletou zkušební lhůtou**.

- n) Wanang, Papua New Guinea – dlouhodobý ekologický výzkum biodiverzity a dynamiky tropického deštného lesa (prezentace V. Novotný, v.z. J. Hrček; garant výzkumu EntÚ BC AVČR a PřF JU)

**Závěr:** Nově založená plocha primárního pralesa zatím nespĺňuje minimální kritéria, ale výzkumná skupina garantuje perspektivní a kvalitní LTER – do národní sítě LTER doporučena exteritoriální plocha Wanang jako **kandidátská plocha s dvouletou zkušební lhůtou**.

**Pro všechny plochy LTER bude nutno zkompletovat základní metainformace** pro registraci, InfoBase a webové stránky (v češtině i angličtině) – **Z: Vrba, Jelínková a koordinátoři ploch**.

2. **Internetové stránky CZ-LTER** – Z. Fajfr je ochoten pokračovat ve správě stránek (<http://www.lter.cz/>), provedl jejich upgrade v redakčním systému Joomla, částečnou aktualizaci a je připraven dokončit jejich restrukturalizaci = úpravu na úroveň ploch LTER podle výsledků dnešního jednání. Nyní bude nutno dokončit aktualizaci obsahu (aktuality, kontakty, kalendář akcí atd.), komunikace v angličtině i češtině (obě mutace = prezentace vůči světu i české veřejnosti).

### 3. **Různé:**

- účast zástupce ČNK pro ILTER na odložené konferenci LTER-Europe (1.– 2. 6. v Lodži, Vrba nemůže) – delegován J. Andrlé (pokusí se dohodnout společnou účast s R. Knapik z KPN).

- účast zástupce ČNK pro ILTER na konferenci ILTER v Izraeli (přelom srpna/září, Vrba nemůže) – delegována E. Jelínková (dodatečná registrace možná).

Zapsali: Jelínková, Vrba